

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. An Clerici, & Religiosi teneantur servare leges civiles?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

lum peculiare domicilium habeant, fortiantur illud in loco, ubi hic, & nunc habitant; & sic tenentur legibus ejus loci: Aliter essent omnino liberi ab omnibus legibus Episcopalibus, & Municipalibus; quod licet non sit absurdum in peregrinis, quia brevi tempore durat eorum absentia a proprio domicilio, est tamen absurdum in vagis, quia diu vagari possunt; diffidet enim id a recta eorum gubernatione. Adde, quod non aliter possint vagi acquirere jura proprii domicili, nisi per hoc, quod subdantur legibus ejus loci; Ibi enim tenentur recipere Sacramenta necessaria, & Episcopus potest cum iis in votis dispensare, &c. Hinc infertur, Vagum puniri posse a Judice loci, in quo capitur, etiamsi delictum alibi commiserit; ut communiter docent cum Farinac. apud Pal. Utrum autem remittendus sit ad Judicem, in quo delictum commisit, si ab eo petatur? Probabile est, tunc solum debere remitti, quando illa loca sunt sub eodem Principe; quia censetur Princeps velle, ut ibi puniatur, ubi delictum commisit; secus vero si sint sub Principibus diversis; tunc enim capiens vagum habet jurisdictionem ex præfenti habitatione in eo loco.

ARTICULUS IV.

An Clerici, & Religiosi teneantur servare leges civiles?

- I. Non ligantur Ecclesiastici legibus civilibus immunitatem lædentibus.
- II. Obligantur autem directe aliis legibus, quatenus a Sacris Canonibus approbantur.
- III. Non tamen obligantur quoad vim coactivam.
- IV. Consuetudo in contrarium, que habetur in nonnullis casibus, videtur per Bullam Cæne quotannis revocari.
- V. Possunt quidem Laici hic, & nunc

arma ab Ecclesiasticis tollere, ne damnum sequatur; sed ea tradenda statim sunt eorum Prælato.

VI. Religiosi legibus Synodalibus, quibus Clerici astringuntur, non tenentur.

Certum est, Ecclesiasticos esse I. exemptos a potestate civili, tum quoad judicia causarum omnium sive civilium, sive criminalium, tum etiam quoad solvenda tributa, ex Trident. sess. 24. cap. 20.; Nec solum personæ Ecclesiasticæ, sed etiam earum bona sunt a temporalibus oneribus exempta, ex cap. *Noverit, de Sententia excommunicat.*: Quare legibus immunitatem hanc lædentibus, utpote injustis, nullatenus ligantur. Dubium solum est de aliis legibus rectæ gubernationi Civitatis convenientibus: Verbi gratia ne arma deferantur noctu, ne merces extrahantur, &c., ac de legibus imponentibus formam contractibus, & taxantibus pretia mercibus, an iis obligentur, tum quoad vim directivam, seu in conscientia, tum quoad vim coactivam, seu sub reatu pœnæ in lege statutæ transgressoribus?

II. Quaritur itaque primo, An Ecclesiastici teneantur in conscientia, seu quoad vim directivam servare leges civiles nullatenus lædentes Ecclesiasticam immunitatem?

Respondeo, communiter cum Vasq., Tolet., Suar., & aliis contra Navar., & Grassium apud Merol. disp. 4. cap. 3. dub. 45., & contra Lorcam, affirmative; tum quia decet Clericos aliis præbere exemplum; tum quia id expedit rectæ gubernationi Reipublicæ, cujus sunt partes; tum demum quia hujusmodi leges approbantur in cap. *Si in adiutorium, dist. 10.*; ubi habetur, servandas esse leges civiles in iis, quæ non sunt contra Canones, nec præjudicant Clericis.

Hac

Hac in re Laym., & alii apud Dian. part. 1. tract. 10. resol. 12. existimant, Ecclesiasticos directe non obligari a legibus civilibus, (ut diximus de Legislatore,) quia jura Canonica generaliter dicunt, Laicis super personas, vel res Ecclesiasticas nullam esse tributam potestatem; sed indirecte obligari, quatenus positis legibus civilibus, lex naturalis dicitur servandas esse illas a Clericis, quia pars non debet discordare a toto; præsertim quando id expedit rectæ gubernationi, & paci Reipublicæ. Suar. tamen, Merol., Rebuff. probabiliter putant, non obligari tantum indirecte, ut obligatur Legislator, tum quia contractus initi inter Clericos contra leges ponentes formam contractibus, non essent irriti, si Clerici non tenerentur iis legibus; tum etiam, quia sicut Legislator non peccat graviter, juxta communioem, transgrediendo suas leges in re gravi, ita nec Clerici peccarent graviter; quod licet admittat Bonac., negant tamen communiter Doctores, putantes eadem obligatione teneri laicos, & Clericos ad servandas hujusmodi leges; Nam graviter puniuntur a Superiore Ecclesiastico Clerici transgredientes hujusmodi leges in re gravi, quod est signum obligationis gravis. Quare juxta hanc sententiam Clerici obligantur directe legibus civilibus per hoc præcise, quod a Sacris Canonibus illæ approbentur, & veluti canonizentur ad hunc effectum, ut notant Decius, & alii Canonistæ ex cap. *Si in adiutorium*, dist. 10. Et ideo contractus initi a Clericis contra formam contractuum a legibus civilibus præscriptam sunt irriti; & Clerici si vendant merces ultra taxam a legibus civilibus constitutam, peccant contra justitiam, & ad restitutionem tenentur; Quamvis, ut diximus cum de Legislatore, forte etiam contra justitiam

Pars I.

peccarent vendendo ultra taxam lege civili constitutam, etiam si tali lege non obligarentur, eo quod posita tali taxa, tanti res æstimatur apud omnes; unde illud solum est pretium justum.

III. Quæritur secundo, An Ecclesiastici teneantur legibus civilibus, etiam quoad vim coactivam?

Respondeo cum communi contra Lorcam apud Dian. part. 1. tract. 10. resol. 12. negative: Certum enim est, jure canonico eos esse exemptos a pœnis per leges civiles statutis, ut constat ex cap. *Clerici*, & ex cap. *Qualiter, de Judiciis*, & aliis, quæ non solum probant de punitione, quæ causæ cognitionem requirit, sed etiam de punitione, quæ ipsi delicto est annexa.

Neque obstat primo, quod potestati præcipiendi conjuncta sit potestas puniendi; ergo si Principes laici possunt suis legibus civilibus præcipere Clericis, possunt etiam punire illos, si leges transgrediantur. Nam quamvis per se ita sit, potest tamen separari potestas præcipiendi a potestate puniendi per accidens, videlicet ex privilegio, quod de facto habent Clerici, & ex exemptione a Christo Domino, & a Summis Pontificibus concessa, quod non possint puniri, nisi a Superiore Ecclesiastico; qui licet possit, non tamen tenetur eandem imponere pœnam transgredientibus leges civiles, quæ per leges ipsas statuta est.

IV. Neque obstat secundo consuetudo satis usitata, quod puniantur Clerici a Laicis ob transgressionem istarum legum: Si enim noctu ferat arma Clericus, iis a laico spoliatur, nec restituitur: Similiter si Clericus venetur in nemoribus reservatis, aut si ejus animalia aliqua damna faciant, cogitur solvere pœnas, & nisi solvat, ex ejus bonis pignora capiuntur ipso

I re-

renuente; Et quando tenentur Clerici vel ex jure, vel ex permissione Pontificis contribuere ad reparationem viarum, pontium, &c., si non contribuant, apprehenduntur ejus bona, & fructus etiam beneficiorum.

Respondeo, nullatenus ea laicis licere absque speciali permissione Summi Pontificis: Putat Rebuff., hanc permissionem invaluisse ex consuetudine apud Gallos, & alios aliquos Principes, juxta privilegia sua a Sede Apostolica concessa. Vide Clericatum cap. 27. num. 30. pro Republica Veneta. Sed Navar. Vasq., Sal., Pal. relinquunt Summo Pontifici judicandum, an talis consuetudo, & permissio per Bullam Coenae quotannis abrogetur, & revocetur.

V. Possunt quidem aliquando tolli a Clericis arma, non in poenam, sed ne damnum aliquod hic, & nunc sequatur; tunc autem debent Superiori Ecclesiastico tradi; Possunt etiam laici pignora accipere a Clericis, qui tenentur ad reparationem viarum, &c. contribuere, non quidem in poenam, sed in contributionem debitam: Quamvis autem hæc exigi possint a nolentibus ea dare, puniri tamen nullatenus possunt.

VI. Quæritur tertio, an Religiosi, sicut tenentur servare prædictas leges civiles, non secus ac Clerici, ita te-

neantur etiam servare leges Synodales ab Episcopis latis Clericis, ut uniformiter cum iis se gerant?

Respondeo cum Granad., Suar., Sal. contra Vasq., Sanch., Rodriq., Malder. apud Dian. part. 1. tract. 10. resol. 11., & Merol. cap. 4. num. 306. negative, ex cap. 1. de Privilegiis in 6., & ex Trident. sess. 24. cap. 12., ubi eximuntur omnino a jurisdictione Episcoporum, & solum præcipitur, quod Episcopis obediant in festorum observatione, in interdicto, & cessatione a Divinis. Nec tenentur ex lege naturali uniformiter se gerere cum aliis Ecclesiasticis Religiosis, nisi quando aliter adesset scandalum. Ratio est, quia habent sufficientem excusationem; cum enim arctentur obligationibus status Religiosi, non debent alias obligationes subire. Immo, ut notat Suar., sicut novitii non tenentur subire leges Professis impositas, ratione uniformitatis, quia hujusmodi leges non ligant nisi eos qui in eodem statu, & professione sunt, a fortiori Religiosi ratione uniformitatis non debent cogi ad servandas leges Clericis impositas; tum quia istæ imponuntur iis, qui in ea professione, ac statu sunt; tum etiam, quia Religiosi habent leges suas arctiores; Possunt tamen aliquando per accidens teneri, ad vitandum scandalum.